

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PEDAGOJİK FORMASYON BİRİMİ ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ DRAMA KULLANIMLARI¹

Doç.Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI²

ÖZET

Eğitim, yalnızca teorik bilgilerin öğrencilere aktarılması değildir. Özellikle Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe gibi dersler kapsamında öğrenciye bulunduğu toplumun kültürü de aktarılmaya çalışılır. Bu daha çok değerler eğitimi kazanımları ile yapılan bir süreçtir. Eğitim ve öğretim kazanımlarının kalıcı ve etkili bir şekilde öğrenciye aktarılması ise ancak doğru yöntem ve tekniğin seçilmesiyle mümkün olmaktadır. Çağımızda eğitim ve öğretim faaliyetlerinin öğrencinin aktif olarak katılımıyla gerçekleşmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir. Bu görüşten hareketle de drama ön plana çıkan bir eğitim- öğretim yöntemi olarak düşünülmektedir. Drama ile öğrenci öğrenme sırasında aktif haldedir ve bilgileri daha uzun süre zihninde tutabilir halde öğrenmektedir.

Eğitim Fakültesi bünyesinde gönüllü 40 Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü pedagojik formasyon birimi öğrencisine değerler eğitimi kapsamında istedikleri bir kazanım konusu seçerek drama metinleri yazmaları istenmiştir. Drama metinleri betimsel analiz ile iki farklı uzman tarafından okunmuş ve benzerlikleri bakımından temalandırılmışlardır. Temalandırmalar ve katılımcılar tablolarında gösterilmiştir.

Bu araştırma, değerler eğitimi kapsamında etkinlik örnekleri sunması bakımından ve drama yönteminin örneklendirilmesi bakımından alana katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Eğitim, Etkinlik, Değerler, Drama.

TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHING PEDAGOGICAL FORMATION UNIT STUDENTS ' VALUES EDUCATION DRAMA USES

ABSTRACT

Education, not only for students of theoretical knowledge transfer. Turkish language and literature, Turkish lessons such as the student resides within the context of an attempt is made to transfer the culture of the community. It's more of the gains made with values education is a process. Education and training of the gains is permanent and effectively be transferred to the student but it is possible by choosing the right methods and technique. In our era, education and training activities should take place with the participation of the students actively has been adopted. This sight the drama as the academic forefront method. Students learning with drama is active and information during the longer can keep in mind.

Education faculty, Department of Turkish language and literature 40 pedagogical formation unit students, volunteers within the scope of values education to students what they want by selecting the subject of an acquisition drama texts have been asked to write. Drama texts read by two different experts and descriptive analysis with similarity in terms of themed.

This research activity instances within the scope of values education in terms of the offer and in terms of the instantiation of the method contributes in the field of drama.

Keywords: Turkish, Education, Events, Values, Drama.

¹ Bu çalışma, ICOSS 2018'de Nevşehir'de sunulan bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

² Doç.Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Aydın, bilge.ayranci@adu.edu.tr

GİRİŞ

Değer, arzu edilen, arzu edilebilen şey, olaylarla ilgili insan tutumu demektir (Aydın, 2010: 16).

Doğan'a (2007, s. 309) göre değer, "bir kişi ya da bir topluluğun ideal kabul ettiği var olma ya da hareket tarzı"dır.

Temel insani değerleri özümsemiş bireyler yetiştirmek; aile, toplum ve okulun başlıca görevleri arasındadır (Yazıcı, 2006: 506).

Günümüzde eğitim değerler eğitimi önemsenmekte, değerlerin çocuklara nasıl aktarılması gerektiği konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Değerler eğitimi kapsayan programlarla amaçlanan, çocukları bu kavramlarla erken yaşlarda tanıştırmak, kendi akran grubuyla birlikte çeşitli masal, hikâye ve grup etkinliklerinden de yararlanarak bu kavramlar konusunda düşündürmektir. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak bilişsel süreçlere hitap etmektedir fakat değerler yaşantıyla öğrenilir. Bu nedenle değerler eğitimi için hayatın içinde uygulamalara da ihtiyaç vardır (Aydın, 2010: 18).

Değerlerin öncelik sıralamasında kişilerin yaşı, cinsiyeti, sosyal konumu, eğitim durumu, yaşadığı çevre ve yetiştiği aile etkilidir. Değerlerin kazanılmasında aile, yakın çevre ve eğitim kurumları sorumluluk sahibidir. Öğretmenlerin değerlerin kazandırılmasında önemli payı olduğu yadsınmaz (Kolaç ve Karadağ, 2012: 764).

Değer eğitimi için en çok kullanılacak yöntem ve teknikler ise: Tartışma temelli yaklaşım ve öğrenci merkezli aktif öğrenme stratejileri ile drama, proje çalışması, uygulamalı aktiviteler, işbirlikli öğrenme, grup çalışması, öğrenciler tarafından yönetilen araştırmalar, eğitimsel oyunlar vb.(Halstead, 1996: 11) olarak ifade edilebilir.

Türk kültürünün oluşmasında ve gelişiminde toplumsal yaşayış kurallarının büyük bir yeri vardır. Türk toplumu diğer toplumlara göre değerlerini gelecek kuşaklara aktarma noktasında her zaman daha bilinçli hareket etmiştir. Türk toplumu, kültür aktarımı konusunda değişik metotlar kullanmıştır. Bunlar arasında önde gelen metot olarak sözlü bir tiyatronun varlığından geçmişten bugüne değin bahsetmek mümkündür (Aytaş, 2002: 2) Buna örnek olarak Tanzimat dönemi tiyatro eserlerinde, daha çok zorla evlendirmeler, aile, kadın terbiyesi, sınıf ve meslek ayrılıkları, esirlik, eşitlik, namus, anne ve babaya saygı, vatan sevgisi, İslam birliği, hürriyet aşkı, batı hayranlığı, geleneklere isyan gibi konular içerisinde yozlaşmış tiplerin işlendiği görülür. Bununla yeni bir medeniyet karşısında ortaya çıkan eksikliklerimiz ve ihtiyaçlarımız tespit edilerek bunların giderilmesi amaçlanmıştır (Aytaş, 2002: 357).

Eğitim programlarında ise dramatisasyon bir öğretim yöntemi olarak yer almakta olup son yıllarda eğitimde drama ve yaratıcı drama kavramları ile de kullanılmaktadır. Dramatisasyon çalışmaları öğrenenin, ilgiyle katıldığı etkili öğretim yöntemlerindedir (Sever vd., 2009: 156).

Eğitimde dramatisasyon iki şekilde yapılabilir:

1. Herhangi bir metne bağlı olmadan yapılan dramatisasyonlar
2. Yazılı bir metne bağlı dramatisasyonlar (Aytaş, 2002: 4).

Eğitimde metne bağlı kalmadan yapılan yaratıcı drama, belli bir amacı gerçekleştirmek üzere tasarlanan etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanımının öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif kılması, yaparak yaşayarak öğrenmeye fırsat vermesi, dikkat çekmesi gibi yararları vardır. Eğitimde yaratıcı drama çalışmaları birçok ülkede 20. Yüzyılın başlarında bir öğretim yöntemi olarak kullanılmaya başlanmış,

Türkiye’de ise 1950’li yıllarda eğitimdeki yerini fark ettirmiştir. Yaratıcı drama birden fazla duyuyu harekete geçirdiği için ve özellikle Türkçe derslerinde dil becerilerini geliştirmek, anlama ve anlatmayı daha etkin hale getirmek için başvurulan bir yöntemdir (Aytaş, 2008: 11-15). Yaratıcı drama çalışmalarında çocuğun düş gücünü geliştirme, özgür düşünme, doğru karar verme, iletişim kurma, toplumsal duyarlılığı geliştirme, rahat ve güzel konuşma alışkanlığı kazandırma amaç olmalıdır (Aytaş, 2002: 6).

Dramatizasyonun ikinci türü olan yazılı metne bağlı dramatizasyonlarda, bir oyun metninin canlandırılması durumu vardır. İkinci türdeki dramatizasyona metindeki ya da kitaptaki karşılıklı konuşmaları okutmakla başlanır. Eğitimde dramatizasyona yaklaşım iki duruma göre ele alınmaktadır birinci durumda sadece sanatsal bakış açısıyla dramatizasyona yaklaşıırken ikinci yaklaşımda ise bu sanatsal bakış açısı kabul edilir fakat bu sanatı öğretme aracı olarak da kullanma çabası vardır (Kazıcı, 2008: 26-32).

Dramatik etkinliklerin eğitim- öğretim bakımından önemini ve yararlarını, şu şekilde ifade etmek mümkündür:

1. Birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenciyi aktif kılar.
2. Öğrenciye kendisini ve başkalarını daha iyi tanıma fırsatı verir.
3. Olayların benzerlerini öğrenciye yaşatarak simülasyon etkisi yapar.
4. Karmaşık durumları öğrenci için daha basit hale sokar.
5. Öğrencinin kendine güvenini arttırır.
6. Öğrenciye bireysel olarak kendini ifade şansı sunar.
7. Öğrencilere ekip çalışması alışkanlığı kazandırır.
8. Öğrencide empati ve hoşgörü gibi duyguları geliştirir.
9. Öğrencinin sosyalleşmesine destek olur.
10. Soyut durumları somutlaştırarak öğrencinin kavramasını kolaylaştırır.
11. Öğrencinin dil becerilerine ve iletişim becerilerine katkı sağlar.
12. Öğrencilere olası bir durumu sezme fırsatı verilir.
13. Öğrencilerin problem çözme becerisine katkı sağlar.
14. Öğrenciye öz kontrol kazandırır (Kavcar, 1985: 37).

Dramatizasyon dört temel dil becerisini geliştirir. Örneğin dinleyiciler bakımından dramatizasyonun izlenmesi dinleme becerisini geliştirirken olaya dayalı yazıları kaleme almada dramatizasyon yöntemi sayesinde yazma becerisinde olumlu bir gelişim gözlenebilir (Kazıcı, 2008: 34-35).

YÖNTEM

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada eğitim fakültesi bünyesinde öğrenim gören gönüllü 40 Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü formasyon öğrencisine değerler eğitimi kapsamında istedikleri bir kazanım konusu seçerek drama metinleri yazmaları istenmiştir. Drama metinleri betimsel analiz ile iki farklı uzman tarafından okunmuş ve benzerlikleri bakımından temalandırılmışlardır. Temalandırmalar ve katılımcılar tablolarında gösterilmiştir.

BULGULAR*Tablo 1. Katılımcıların Temaya Göre Dağılımları*

Tema	Katılımcı	f
Rencide etmemek	K1, K6,K29, K33, K34	5
Sorumluluk	K2	1
Empati	K3	1
Öğretmenliğin önemi	K4, K10,K12,K14, K16, K22, K25, K26,K36, K37, K38	11
Arkadaş seçiminin önemi	K5, K25	2
Paylaşmak	K7	1
Sağlığın önemi	K8, K30	2
Kurallara uymak	K9,K28, K31, K35	4
Duyarlı olmak	K11, K13, K17, K27	4
Millî değerler	K15	1
Azim	K18	1
Kitap sevgisi	K19	1
Büyüklerle saygı	K20, K21, K23	3
Yardımlaşma	K24	1
İzin	K32, K39	2
Dilin önemi	K40	1

Temalar için katılımcı örnek drama metinleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Rencide etmemek

K1:

Ayşe: Anne okula gideceğim ama çantam yırtılmış yenisini bu ay da mı alamayacağız?

Anne: Kızım biraz daha idare et, bu ay biraz sıkıştık.

Ayşe: Ama anne!

Anne: Kızım lütfen! (Ayşe okula gider.)

Melis: Annem yine bir sürü kıyafet ve yeni çanta almış bana. Aaa, Ayşe senin çantan yırtılmış, annen neden sana almıyor?

Ayşe: Fark etmemişim, annem görseydi, hemen alırdı.

Melis: Yalan söyleme Ayşe! Alacak paramız yok demiyorsun da.

Ayşe (Ağlayarak): Hayır, annem alacak bana.

Melis: Bence annen seni hiç sevmiyor, bir çanta bile almıyor.

Ayşe (Ağlamaklı sesiyle): Annem beni çok seviyor, sadece sonra alacak.

Pelin: Melis, yaptığın hiç doğru değil, herkesin parası olmayabilir.

Melis: Özür dilerim, Ayşe. Ben yanlış düşünüyorum. Annen seni çok seviyor ve sana en güzel çantaları alır. (Ayşe ile Melis birbirine sarılırlar.)

Sorumluluk

K2:

Ahmet öğretmen: Çocuklar bugünkü dersimizi burada bitirelim ve bir sonraki dersimize verdiğim ödevi yapmayı unutmayın.

Sınıfta birkaç kişi: Tamam hocam, unutmayız.

(Diğer ders zamanı gelir, öğretmen sınıfa girer, biraz konuştuğundan sonra...)

Ahmet öğretmen: Evet çocuklar, ödevlerinizi yapmayı unutmadınız değil mi?

Ayşe: Evet hocam, yaptık.

Fatma: Evet hocam evet, ödevimizi yaptık.

(Bu arada ödevini yapmayan Zehra'dan ses çıkmaz.)

Ahmet öğretmen ödevleri kontrol eder. Zehra'nın ödevini yapmadığını anlar fakat sınıfın içinde ona bir şey demez. Zehra öğretmenin bu davranışından sonra çok utanır. O günden sonra Zehra bir karar alır ve bundan sonraki hayatında sorumlu bir kişi olacaktır.

Empati

K3:

(Bir gün Ayşe derse geç kalmıştır. Hayriye onu suçlar)

Hayriye: Neden geç kalıyorsun?

Fatma: Ben de üzülüyorum ama kardeşime ders çalıştırmam gerekiyor.

Hayriye: Sen hep derse geç kalıyorsun, hep böylesin.

Fatma: Bunu sana eğer nedenini sorsaydın açıklayabilirdim.

Hayriye: Bir sıkıntın varsa bana anlatabilirsin.

Fatma: Buna çok sevinirim.

Öğretmenliğin önemi

K4

(Öğretmen sınıfa girer, her zamanki gibi sınıfı selamlar, öğrencinin görüşlerine yer vermez. Konu bitiminde öğrencilere anlamadıkları yer olup olmadığını sorar.)

Öğrenci: Hocam anlamadığım şu kısmı tekrar anlatabilir misiniz?

Öğretmen: Daha bunu da anlamadıysanız, kendiniz okuyun.

(Öğrenci ilerleyen dönemlerde hocasını dinlemez.)

Veli: Hocam, oğlum sizin derslerinizle ilgiliydi fakat son günlerde sizin dersinizle ilgili hiç konuşmuyor.

(Öğretmen veliyi savuşturur fakat öğrencisini gözlemlemeye başlar.)

Arkadaş seçiminin önemi

K5:

(Ahmet, derslerinde başarılı, okulda herkes tarafından sevilen bir öğrencidir. Ailesi Ahmet ile her konuda gurur duyar. Bir gün Ahmet'in okulda dersi boştur.)

Hasan: Ders boşmuş, hadi okuldan kaçalım, parti yapalım.

Ahmet: Yok Hakan, ders boşmuş işte ne güzel kitap okuruz. Gitmeyelim.

(Hasan'ın ısrarlarına dayanamayan Ahmet okuldan kaçır. Hasan onu içkili bir yere götürür. Garson gelir.)

Garson: Ne alırdınız?

Hasan: Ben bir içki istiyorum.

Ahmet: Ne içkisi Hasan saçmalama, sarhoş olursan bizi okula almazlar, disipline gönderirler.

Hasan: Ne okulu artık saçma sapan konuşma. Arkadaşıma bir meyve suyu ver, garson.

(Hasan Ahmet'in meyve suyuna uyuşturucu karıştırır.)

Ahmet: Hasan başım dönüyor dedi. (Uyuşturucunun etkisiyle bayılmıştı. Madde istiyordu. Hasan'a gitti.)

Ahmet: Bana o meyve suyunun içine ne attıysan ondan bul.

Hasan: Tamam (Güldü.)

(Artık Ahmet, bağımlı olmuştu. Okuldan, derslerinden, ailesinden uzaklaşmıştı.)

Paylaşmak:

K7:

Ayşe öğretmen: Çocuklar bugünü konumuzla ilgili sizlere biraz not tutturmak istiyorum.

(Merve kalemini evde unutmuştur ve Damla'dan bir kalem ister.)

Merve: Damla, kalemlerinden birini verebilir misin? Ben evde unutmuşum da.

Damla: Evde unutmasaydın, annem bu kalemleri sadece bana aldı.

Ayşe öğretmen: Damla arkadaşınla niçin ihtiyacı olduğu halde kalemini paylaşmıyorsun?

Damla: Ama öğretmenim o kalemlerin hepsi benim neden ona vereyim ki?

Ayşe öğretmen: Damla arkadaşlarla paylaşmak çok güzeldir, hem onlara iyilik yaparsın, yardımcı olursun.

(Damla yanlışıını anlar, kalemlerinden birini arkadaşına verir.)

Sağlığın önemi

K8:

(Bir sınıf hep birlikte pikniğe giderler, çocuklar gönüllerince eğlendikten sonra dönüş yoluna hazırlanırlar. Yolda gösterişli bir villa görürler.)

Ali: Ne kadar güzel bir villa, sahipleri ne kadar da zengin olmalı. (Arkadaşları da Ali'ye katılırlar.)

Ahmet: Keşke bizim de böyle bir evimiz olsa. (O sırada villanın bahçesinde hasta olduğu belli olan bir çocuk görürler.)

Öğretmen: Bakın çocuklar, bu evin sahibinin çocuğu. Sizin ise sağlığını var. Çocuklar sıl zenginlik sağlıktır. Sağlık olmazsa her şey boştur.

Kurallara Uymak

K9:

(Ali bey sabah işine yetişebilmek için aceleyle evden çıkar. Arabasına binerken emniyet kemeri takmamıştır. Oğlu Mehmet ise babası ile birlikte okula gidecektir.

Oğul: Emniyet kemeri takmayacak mısın baba?

Baba: Acelem var, karışma!

(Trafik ışıklarına yaklaştıkları zaman ışıklarda vakit kaybetmeye dayanamayan baba öfkelenir. Sarı ışık yanar yanmaz kornaya basar. Bu sırada evinde hasta yatan biri bu sestem çok rahatsız olur. Daha sonrasında Ali Bey yoluna devam ederken sinyal vermeden bir sokağa aniden döner. Bu sırada bisikletli bir çocuğa çarpmıştır).

Duyarlı olmak

K11

Ali: Toplu taşıma araçlarında büyüklerimize karşı maalesef saygılı olamıyoruz.

Ayşe: Buna bir çözüm yolu üretmemiz lazım ama nasıl?

Burak: Aslında benim aklımda bir fikir var ama bu konuda hem fikir miyiz onu bilemiyorum.

Ali-Ayşe: Ne imiş o fikir? Hadi bizimle de paylaş!

Burak: Hep birlikte otobüse binelim ve otobüse bir yaşlı bindiğinde hep birlikte ayağa kalkalım. Bu durum diğer insanların da dikkatini çekerek duyarlılıklarını arttıracaktır.

Ayşe: Aa. Bu çok iyi bir fikir.

Ali: Hemen gidip uygulayalım, oldukça sabırsızlandım.

Millî Değerler

K15:

(Öğrenciler grup halinde saygı duruşunda beklemektedir. Ayşe, Ali, Elif ve Sefa İstiklal Marşı okunurken saygı duruşunu bozmakta ve sıradan çıkıp gitmektedirler. Okul müdürü Eyüp Bey, pazartesi öğleden önceki dersleri öğrencileri konferans salonuna toplayarak çocuklara Millî Mücadele yıllarını, dönemin yoksulluğunu, hürriyetimizi kaybetmemek için neler yaptığımızı anlatmaya ayırır. Okuldan kaçan öğrencilerden birkaçına drama yaptırarak farkındalık oluşturmaya çalışır.)

Ayşe: Ben Nene Hatunum. Cepheye erzak taşıyım. Onlar olmasa biz ne yaparız.

Sefa: Ben Seyit Onbaşıyım. Yunan askerlerinin gemilerini durdurdum.

(Sonrasında) öğretmenlerden Sevilay Hanım: Bakın arkadaşlar sizin bir dakika bile saygı duymaktan kaçtığınız o insanlar sizin için bu geleceği inşa etti. Saygı duruşunda kaçmayı düşündüğünüzde bunları hatırlayın der ve konferansı bitirir.

Azim

K18:

(Küçücük yaşta adım atmaya başladığı andan itibaren futbola merak salan Behçet'in tek hayali bir gün Beşiktaş'ta oynamaktır. Bir trafik kazasında sağ ayağını kullanamaz hale gelir.)

Arkadaşı Serdar: Artık bu tek ayakla futbol oynayamazsın.

Behçet'in babası: Önemli olan insanın inançlarından vazgeçmemesidir. Hayallerinin peşinden gitmesidir.

(Behçet, tedavisini yarım bırakmaz ve hayalindeki futbol takımına girmeyi başarır.)

Kitap sevgisi

K19:

Gizem: Merhaba arkadaşlar, bakın sahaftan yeni bir kitap aldım.

Lale: Keşke bana da deseydin Gizem.

Banu: Aaaa! Ne gerek var kitaba... Ben onunla gidip kendime beğendiğim elbiseyi alacağım. Zaten sizden özeti alırım.

Mustafa: Aman, kitap olsa da olur olmasa da olur.

Gizem: Hayat benim için edebiyat ve kitap almak demek. Onlar benim vazgeçilmezlerim.

Lale: Gizem ben senin bu edebiyat aşkına hayranım.

Banu: Gizem çok kötü örnek oluyorsun ama ben neden kitaba paramı vereyim bundan daha iyi planlarım var.

Gizem: Vicdanın sızlamıyor mu Banu?

Banu: Tabii ki de hayır!

Lale: Banu, hayat böyle geçmez, kitaplar bilgi deposu gibi onlara da ihtiyacımız var aslında.

Büyükklere saygı

K20:

Anne: Kızım, Betül şu televizyonun sesini biraz kısar mısın? Namaz kılıyorum.

Betül: Anne iki saattir bitiremedin.

Anne: Çok ayıp kızım.

Betül: Evet daha 13 yaşındayım.

Anne: Demek ki iyi yetiştiremedim seni.

Betül: Offf, anne tamam başlama gene.

(Akşam olur, baba gelir)

Baba: Kızım bana bir bardak su getirir misin?

Betül: Offf, getiriyorum.

Baba: Tövbe, şu üsluba bak.

(Betül'ün annesi ve babası Betül ile kahvaltıda konuşmaya karar verirler.)

Baba: Kızım davranışların yanlış, farkındayım çevrendekilerden etkileniyorsun ama iş kişinin kendinde biter.

Anne: Evet baban haklı.

Betül: Bundan sonra daha dikkatli olacağım, davranışlarım için özür dilerim.

Yardımlaşma

K24:

(Ayşe ve Merve okuldan çıkarlar ve dolmuşa binmek için durağa doğru yürürler. O sırada karşıdan karşıya geçmek isteyen bir teyze görürler ve yanına giderler.)

Ayşe: Teyzeciğim, karşıdan karşıya geçmen için yardım edelim sana.

Fatma teyze: Ah kızım, yarım saattir burada bekliyorum, gözlerim de görmüyor, karşıya geçemedim, çok iyi olur, bana yardım ederseniz.

Merve: Gel teyzeciğim, gir koluma seni karşıya geçirelim.

(Ayşe ve Merve dolmuşa binerler ve otururlar, dolmuş hareket eder ve her durakta dolmuş daha da çok dolar. Dolmuşa hamile biri biner ve ayakta kalır. Ayşe yer verir.)

Ayşe: Buyrun, siz oturun.

Kadın: Teşekkür ederim artık kimse siz gibi birbirine yardım etmiyor. Sizin gibi yardımsever insanların hala var olması çok güzel bir şey.

İzin

K32:

Emre: Ömer, nerede benim spor ayakkabılarım?

Ömer: Ben giymedim abi, koyduğun yerlere bak.

Emre: Giymişsin işte, yalan söylüyorsun. Senin odandan buldum.

Ömer: Giymedim dediysen giymedim.

Emre: Eşyalarımı seninle paylaşabilirim ama bana daha önceden haber vermen lazım çünkü bana da lazım olabilirler. İzin almadan birilerinin eşyalarını başka yerlerde de alırsan başın belaya girebilir.

Ömer: Bir daha yapmam abi. Özür dilerim.

Dilin önemi

K40:

Öğretmen: Günaydın arkadaşlar, görüşmeyeli nasılsınız bakalım, neler yaptınız hafta sonu?

Mehmet: Merhaba hocam, ben ailemle hafta sonu dedemlere ziyaret yaptık.

Ayşe: Merhaba hoca, ben bütün hafta sonu işte çalışmak zorunda kaldım. Ailemi geçindirmek için bunu yapmak zorunda kalacaktım.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda katılımcıların değerler eğitimi konulu drama yazımlarında şu konuları tercih ettikleri görülmüştür: Rencide etmemek, sorumluluk, empati, öğretmenliğin önemi, arkadaş seçiminin önemi, paylaşmak, sağlığın önemi, kurallara uymak, duyarlı olmak, millî değerler, azim, kitap sevgisi, büyüklere saygı, yardımlaşma, izin, dilin önemi.

Katılımcıların dil eğitimi kapsamında değerler eğitimi ve dramaya karşı farkındalık sahibi olmaları açısından ve özgün drama metinleri sunması bakımından çalışma önemlidir.

Aydın (2010: 19) bu araştırmanın sonuçlarına benzerlik göstererek değerler eğitimi önemsiyorsak, öğretimi ile ilgili, özel öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmeliyiz vurgusunu yapar. Bu çerçevede, “örnek olay incelemesi, dramatizasyon yöntemleri ve eğitsel oyunlar”ın değerler eğitiminde başarıyla kullanılabileceğine dikkat çeker. Öğretmen yetiştiren fakültelerde bu konular üzerinde özenle durulması gerektiğini ifade eder.

Çengelci, Hancı ve Karaduman (2013: 45) araştırmalarında bu araştırmanın sonucuna benzer olarak öğretmenlerin değerlerin öğretim sürecine ilişkin olarak değerler eğitiminin tüm okul genelinde, planlı biçimde yürütülmesini, değerler eğitimi etkinliklerinin her sınıf düzeyi için öğrenci merkezli ve uygulamaya dayalı olmasını, değerler eğitiminde resim, müzik ve drama çalışmalarından yararlanılmasını önermişlerdir.

Bu araştırmanın önerilerine uygun olarak Yazıcı (2006:516) da değerler eğitiminin üniversitelerde ders olarak okutulmasının faydalı olduğu yönünde görüş bildirir.

Balcı ve Yelken (2013: 203) araştırmalarında öğretmenlere değerler eğitiminde etkili gördükleri yöntem ve teknikleri sormuşlar ve cevaplar arasında dramayı tespit etmişlerdir. Bu bakımdan bu araştırmanın bulgularının da benzer olduğu söylenebilir.

Kolaç ve Karadağ (2012: 775-776)’ın araştırma sonucunda öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun ulusal değerlerin evrensel değerlerden daha önemli olduğuna inandıkları ve ilköğretim okullarında ulusal değerlerin öğretimine evrensel değerlerden daha fazla önem verildiğini düşündükleri; evrensel değerlerin öğretimine gereken önemin verilmediğine inandıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının Türkçe dersinde ulusal ve evrensel değerlerin kazandırılmasında drama, tiyatro ve piyes etkinliklerinin düzenlenmesinin ve uygulamalı etkinliklere yer verilmesinin etkili olacağına inandıkları bu araştırmanın sonucuna benzer şekilde ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- Aydın, M.Z. (2010). Okulda değerler eğitimi. *Eğitime Bakış, Yıl:6, Sayı:18*, ss.16-19.
- Aytaş, G. (2002). *Tanzimatta tiyatro edebiyatı tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Aytaş, G. (2008). *Türkçe öğretiminde tematik yaratıcı drama*, Ankara: Akçağ Yay.
- Balcı, F. A.ve Yelken, T. Y. (2013). İlköğretim sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve değer eğitimi uygulamaları konusunda öğretmen görüşleri. *Ahi Evran Ün. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), Cilt 4, Sayı 1*, 195-213.
- Çengelci, T., Hancı, B., ve Karaduman, H. (2013). Okul ortamında değerler eğitimi konusunda öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi, 11(25)*, 33-56.
- Doğan, İ. (2007). *Sosyoloji: kavramlar ve sorunlar*. (7. baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Halstead, M. (1996). *Values in Education and Education in Values. Values and Values Education in Schools*. London: The Falmer Press.
- Kavcar, C. (1985). Örgün eğitimde dramatizasyon. *Eğitim ve Bilim, 10(56)*, 32-41.
- Kazıcı, E. (2008). İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde deyim ve atasözlerinin öğretiminde dramatizasyon yönteminin etkililik düzeyi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kolaç, E., Karadağ, R. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının "değer" kavramına yükledikleri anlamlar ve değer sıralamaları, *İlköğretim Online*, 11(3), 762-777.

Sever, R., Yalçınkaya, E., Mazman, F. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi: dramatizasyon. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1): 155-166.

Yalçın, A., Aytaş, G. (2002). *Tiyatro ve canlandırma*. Ankara: Akçağ Yay.

Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitimine genel bir bakış. *TÜBAR-XIX*-, 499-522.